

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀਆ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਸੀ ਮਿੱਤਲ ਜੇ. ਜੇ.

ਬੋਰਸਟਲ ਕੈਦੀ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, —ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1972 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ ਨੰ. 34

6 ਅਪ੍ਰੈਲ 1973

1949 ਦਾ XXXIX)—ਸੈਕਸ਼ਨ 27, 34 ਅਤੇ 63— ਸੈਕਸ਼ਨ 63(1) ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ "ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ"—ਦਾ ਅਰਥ —ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਈਪੀਸੀ ਡਿਕਟਿਟ — ਕੀ ਧਾਰਾ 63(1) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ)—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ —ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀ — ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ—ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ—ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ — ਦੱਸੇ ਗਏ — ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਐਕਟ ਦਾ —ਕੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਬੱਚਾ — ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਾਹਤ —ਕੀ ਧਾਰਾ 34(1) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਵਿੱਚ "ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦੂਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਸੰਦੇਹਵਾਦੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਭੌਤਿਕ ਦਿੱਖ, ਬਣਤਰ, ਆਕਾਰ, ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬੱਚਾ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਉਸਦੀ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਇਪਸੀ ਡਿਕਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ, ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਿਆਇਤ ਅਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੱਸਣਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਧਾਰਾ 9, 10 ਅਤੇ 12)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ-63 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਖੋਜ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਲਾਭ ਉਸ ਦੀ

ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ. (ਪਰਾ 13)।

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਹਿਰਾਸਤ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ-ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਐਕਟ ਨਿਵੇਕਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਲਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਕਟ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਮ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਇੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਿਰਾਸਤ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਮੂਲ, ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਨੋਲੋਜੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਦੋ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਵੱਲ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। (ਧਾਰਾ 19 ਅਤੇ 20)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੋਰਸਟਲ ਜੇਲ੍ਹ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ, ਬਾਲਗ ਕੈਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ, ਸਿੱਖਿਆ, ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਧਾਰਾ 26)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 491 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਵਾਬਦਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਬੋਰਸਟਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ।

ਜਵਾਬਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਪੰਜਾਬ) ਦੇ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਐਸ. ਤੁਲਸੀ ।
ਜੇ ਨਿਰਣਾ

ਐਸ ਅਰਕਾਰੀਆ , ਜੇ.—ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ **226/227** ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ 'ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ **561-ਏ** ਅਤੇ **491** ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

(2) ਪਿੰਡ ਬਖਤੌਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਕੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। ਇੱਕ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ **324** ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ **34**, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ **302/34**, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਅਤੇ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧਾਰਾ **34**, ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ **324** ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **25** ਆਰਡ **27** ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ **1969** ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ **800** ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ **1969** ਦਾ ਹਵਾਲਾ **59** ਵੀ ਧਾਰਾ **374**, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ (**1969** ਦਾ **882**) ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ **4** ਦਸੰਬਰ, **1969** ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) **12** ਜੁਲਾਈ, **1972** ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਭਾਵ **13** ਜਨਵਰੀ, **1969** ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਉਮਰ **16** ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ 'ਬੱਚਾ' ਸੀ। ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ (**1949** ਦਾ ਨੰਬਰ **39**) ਦੀ ਧਾਰਾ **3(ਸੀ)** ਵਿੱਚ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ); ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **27** ਦੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੰਗਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ **30** ਜੂਨ, **1969** ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਲ ਕਮਿਟਿਓ ਵਾਰੰਟ, ਐਕਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, - ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸੀ

ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਦੀ "ਪ੍ਰਤੱਖ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ" ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ **21** ਦਸੰਬਰ, **1969** ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **42** ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ **3** ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ **18**

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਸੌਖਾ ਹੋਵੇ, ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ **30** ਜੂਨ, **1972** ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਹ **18** ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ **30** ਜੂਨ, **1972** ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਬੋਰਸਟਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਦਲਵੇਂ ਮੂਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਚਿਤ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਰਿਸਪੌਂਡੈਂਟ **2** (ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਬੋਰਸਟਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜੇਲ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਲ ਕਮਿਟਮੈਂਟ ਵਾਰੰਟ ਵਿੱਚ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ **14/15** ਸਾਲ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ (ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ **3** ਅਤੇ **4** ਵਿੱਚ) ਕਿ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਦੀ ਉਮਰ **16** ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਬੱਚਾ" ਸੀ, ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: "ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ"। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ **5** ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ, **1949** ਦੀ ਧਾਰਾ **43(2)** ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਸਕੂਲ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਬੋਰਸਟਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਅਤੇ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਜੇਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, — ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ **10695-ISW-71**, ਮਿਤੀ **23** ਸਤੰਬਰ, **1971**। ਇਸ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **13** ਅਕਤੂਬਰ, **1971** ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, - ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਨੰਬਰ ਏ. **4-71/16304**, ਮਿਤੀ **15** ਅਕਤੂਬਰ, **1971**। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ **302**, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **34** ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ।

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੀ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ **16** ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਬੱਚਾ' ਸੀ।

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

(7) ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ: ਕੀ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ 'ਬੱਚਾ' ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਮੇਟੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ?

(8) ਮਿਸਟਰ ਮਲਿਕ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ 14 ਜਾਂ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਕਮਿਟਿੰਗ ਮੈਗ-ਆਈ-ਇਸਟ੍ਰੇਟ/ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਦੱਸੀ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਧਾਰਾ 63 ਵਿੱਚ ਕਲਪਿਤ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। (ਐਕਟ ਦੇ 11) ਅਤੇ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ; ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 63 ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

"63. (1) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ। ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਜਿੰਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਉਮਰ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। "

(9) ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) • ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ "ਹਾਜ਼ਰ" ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ 'ਬੱਚਾ' ਹੈ। "ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ" ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦੂਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਹਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, \na ਸੰਦੇਹਵਾਦੀ ਮਨ। ਇਸਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ" (ਵੇਬਸਟਰ ਦੀ ਇੰਟਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵੇਖੋ)। ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਭੌਤਿਕ ਦਿੱਖ, ਨਿਰਮਿਤ, ਆਕਾਰ, ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

(10) ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ **16** ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਬਾਰਡਰ-ਲਾਈਨ ਕੇਸ ਸੀ। ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ **ipse** ਇਕਸ਼ਿਤ ਕਿ ਉਸਦੀ ਉਮਰ **14-15** ਸਾਲ ਹੈ, ਧਾਰਾ **63(11)** ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। **16-20**, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ] ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ, ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੱਸਣ ਲਈ।

(11) ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਬੱਚਾ' ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਰਾਮੂਡੂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1)** ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਮਦਰਾਸ ਚਿਲਡਰਨ ਐਕਟ **1920** ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ **37** ਵਿੱਚ "ਡਿਊ ਇਨਕੁਆਰੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ 'ਬੱਚਾ' ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **63(1)** ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਗਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਟਾਇਲ ਕੋਰਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਿਕ ਅਰਜਦ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗੇ।

(13) ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **63** ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ **(2)** ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਬਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ, ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਖੋਜ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ, ਉਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ, ਉਸਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਅਤੇ

(1) ਏਆਈਆਰ 1932 ਮੈਡ. 213.

ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਬ ਸੈਕਸ਼ਨ **(2)** ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਸਟਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **34** ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਉਪ-

ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਸਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ 'ਨਿਯਮਿਤ' ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(14) ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਲਾਭ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ, ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਰਿਫਾਰਮਾ ਟੋਰੀ ਸਕੂਲ ਐਕਟ, 1897 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ। "

ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ: - "(a) * *

(b) "ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਕੂਲ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੋਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ;

(c) "ਬੱਚੇ" ਦਾ ਮਤਲਬ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਗਏ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚਾ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਾਲ;

* * * * *

(i) "ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਕੋਰਟ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

* * * * *

(m) "ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(15) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"6. ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: -

- (a) ਹਾਈ ਕੋਰਟ;
- (b) ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ;
- (c) ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ;
- (d) ਇੱਕ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ;
- (e) ਧਾਰਾ 60 ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਲ ਅਦਾਲਤ;
- (f) ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ;
- (g) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ :

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸਸ਼ੋਧਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਲਿਜ਼ਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ, ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਲਾਗਤ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ ਚੌਦਾਂ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨਾ ਬੇਰਹਿਮ ਜਾਂ ਇੰਨਾ ਘਟੀਆ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ।

(16) ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 42 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿੱਠਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਸੌਂਪਣਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ, ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਕੂਲ ਭੇਜਣਾ, ਆਦਿ।

(17) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ)f34 ਹਫ਼,

"34. (1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗੀ। ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਤੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(18) ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਰਾ 73 ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"73. ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼, ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਗਰਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(19) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ, ਇਹ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਹਿਰਾਸਤ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ, ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ-ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਐਕਟ ਨਿਵੇਕਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਲਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਕਟ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ, ਬੱਚੇ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ। ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਇੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਿਰਾਸਤ

ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਮੂਲ, ਅਪੀਲੀ ਜਾਂ ਸਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

(20) ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਨੋਲੋਜੀ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਇੱਕ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੋ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਵੱਲ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਪਤਲੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, — [ਰਤਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2)] ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਡਰਜ਼ ਐਕਟ, 1958 (ਇੱਥੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜੋ ਕਿ, ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਨਾਬਾਲਗ ਜਾਂ ਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ (ibid) ਵਿੱਚ ਰਤਨ ਲਾਲ ਉਮਰ 16 ਸਾਲ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 451/354, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਗੁੜਗਾਓ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਤਨ ਲਾਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 3, 4 ਜਾਂ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਤਨ ਲਾਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(21) ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੰਗੇ ਨੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਠਾਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 444.

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11** ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ **11** ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ **(1)** ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ।

ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11(1)** ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"ਜਾਬਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ।"

(22) ਭੱਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਸੈਕਸ਼ਨ **11** (ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11** ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਬਾ ਰਾਓ ਜੇ.), ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11** ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **6** ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11(3)** ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕੇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੀ।

ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਹੈ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਤਾਂ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਚੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਰੁਝਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ

ਸਬੰਧਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11(1)** ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ - ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿਚ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਏਰ ਫੇਕਸੀ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਕਦੋਂ ਆਇਆ? ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ।
ਸਮਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11** ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਐਕਟ (ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ) ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸੋਧ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ”

(23) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ (ਬੱਚੇ) ਐਕਟ (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਾਇਡਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ) ਪੈਨਲੋਜੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਨਾਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ।

(24) ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **11(1)** ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ **6** ਐਕਟ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੋਣ-ਸੋ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਸਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।

(25) ਅਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਜੋਂ 3 ਰਾਹਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਬਰਫਾ ਨਾਲ ਘਾਤਕ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮ ਇੰਨੇ ਗੰਭੀਰ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(26) ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਰਸਟਲ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਵੱਖਰੀ। ਬਾਲਗ ਕੈਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕਠੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਤੋਂ, ਸਿੱਖਿਆ, ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ (ਕੈਦ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਤਲ ਦਾ ਜੁਰਮ)। ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ।

(27) ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ, ;tpetitioncis3 ਨੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ, ਉਪਰੋਕਤ 3 ਹੱਦ ਤੱਕ Lcindic ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

MITAL , J.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Borstal inmate Narjit Singh v. The State of Punjab, etc. (Sarkaria, J.)

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

*

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ _